

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

**Boldog-boldogtalan poézise és bölcselete - Mo. XXI.
Bölcsességszerető és boldogságkutató vizsgálódások**

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Tompa Mihály:
Boldogság

Hol vagy, hol vagy életünknek
Szép tündére, boldogság?!
Karjaidban kik pihennek?
Ajkaid kik csókdossák?
Fényes orczád néha, néha,
Szemünk előtt megjelen;
Vagy csak a szív álma képzel
Kétes ködben, fellegen?

Széles ország-út az élet,
És mi rajta vándorok;
Elfáradunk, elepedünk,
Vérző lábunk tántorog;
S boldogságért esdekelvén,
Míg előre jár szemünk:
Csendes kunyhó vagy keresztfa
Közelébe érkezünk.

De a vándor a kis kunyhót
Elmellőzi botorul;
Öntagadás, türelemnek
Keresztjéhez sem borul;
A csalképet űzve, annyi
Fáradalmat elvisel;
S meglepvén az éj sietve:
Az útfelen alszik el.

Voltam ábránd! völgyeidben,
Hol szellő s lomb enyeleg;
Jártam oh vágy! szirttetődön,
Melly szédítő s meredek.
Hű csók mézét szíttá ajkam,
Koszorus volt homlokom...
S ha valék-e boldog akkor?
Ne kérdjétek, nem tudom!

Szív, oh szív! ha boldog vagy már,
Ha több kéj nem fér beléd:
Mi remegtet, mi nyom mint a
Fa harmatos levelét?
Ah, miért kell a boldogságban
Öntudatlan érezni:
Hogy azt egy szempillantásban

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

El is lehet veszíteni?

Mért van, hogy ha szíved álma
Megvalósul, s a tied:
A szép bálványt összetörni
Maga a szív úgy siet!?
Csábít, vonz a fátyolos kép
Melly távolról int felénk,
Hogy megrontsa a kicsinylés,
Amit küzdve megnyerénk.

Zaklat a vágy, s űzve szívünk
Ösmeretlen tájakig:
Nem boldog ha kéjt nem ízlel,
Nem, ha azzal jól-lakik.
A bánatban örömet kér,
Az örömben bánatot;
Csendességből zajba vágyik,
S csendbe hogy ha zaklatott.

S míg az élet, mint az égbolt,
Hol borongós hol derült;
És megkóstol a halandó
Édeset és keserűt:
A végóra elközelget,
És szemét, hogy befogják,
Életén átnézve kérdi:
Mi volt hát a boldogság?!

*

Kik a legjobb emberismerők?
A bűnügyi nyomozók vagy a szélhámosok,
a regényírók vagy a jellemszínészek, netán idős tanárok?
Vagy a papok, akik rengeteg gyónást, bűnvallást hallanak?
Vagy az orvosok, ápolók, akik látják a szenvedő beteget?
Vagy a taxisofőrök, a kocsmárosok, a fodrászok, a kurvák?

*

Miért pont Európában lett oly domináns,
Hogy vegyszerekkel akarják gyógyítani az embert,
S annak nemcsak a „testi”, de a „lelki” betegségeit is?
Ahogy a teljesítmény fokozására is szereket használnak...
(Akár homeopata módszerrel. Akár nem.)

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

*

A boldogság fokozható -
Mikor voltam a legeslegboldogabb?
Más lehet boldogabb mint én valaha is remélhetem?
Az emberek „boldogságmaximuma” összemérhető?

*

Vallomások és vallatások
Szerelmet vallani és bűnt bevallani
Mindkettőben van - más - nehézség.

*

Formaidőzítés
Potya vagy bravúr sorozat?
Mi mindentől függ, hogy milyen lesz
Például itt és most a kapus teljesítménye:

*

Sámson a vak, az egyik első terrorista?
Akinek a hajában volt és lett ismét az ereje

*

Archaikus - archívum - archaizál

Archaikus Apolló-torzó
Rainer Maria Rilke

Nem ismerhettük hallatlan fejét,
melyben szeme almái értek. Ám a
csonka test mégis izzik, mint a lámpa,
melybe mintegy visszacsavarva ég

nézése. Különben nem hintene
melle káprázatot s a csöndes ágyék
íves mosollyal, mely remegve lágy még,
a nemző középig nem intene.

Különben csak torzult és suta kő
lenne, lecsapott vállal meredő,
nem villogna, mint tigris bőre, nyersen,

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

s nem törnék át mindenütt busa fények,
mint csillagot: mert nincsen helye egy sem,
mely rád ne nézne. Változtasd meg élted!

fordító: Tóth Árpád

*

Ki a bolond?

Aki magában beszél vagy parancsol a Napnak?
Aki vizet hord a tengerbe, aki ágyúval lő a verébre?
Aki csak szó szerint érti a meséket - a jótündért várja?

*

A szélhámos és s balek

*

Isten

Olyan mint a nyelv,
Mi teremjük őt és ő teremti minket
S a grammatika előtt a császár is meghajol...

*

Találós kérdések:

- Minél többet adsz belőle, annál több lesz
- Ha megosztod, sokszorozódik vagy osztódik

*

A kenyérszaporítás csodája
Krisztus követhetatlensége,
Avagy megtalálni a „varázsigét”,
Amire megnyílnak a lezárt batyuk...

*

Rolling Stones

A gördülő kőre nem tapad a moha

*

Tű a szénakazalban

Hogyan lehet többmilliárd nőből az egy igazit megtalálni?

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Azért nem ennyire lehetetlen, hogy jól válasszunk,
Hisz sok-sok minden szűkíti a kört:
Például az életkor, a földrajzi távolság, a nyelv, a kultúra,
a műveltség, az érdeklődési kör, a hivatás, az életstílus,
a vallási identitás és az anyagi helyzet, lakáshelyzet stb.

*

Rites du passage
Átvezető-bevezető rítusok?
Mikor válik valaki nagykorúvá?
Fokozatosan is, de ugyanakkor ünnepi aktusban is
(„A mennyiség átcsap minőségbe...”)

*

A lány születésétől készített kelengye,
Holtodig törlesztett hozomány, lakodalom
(Rövid dínom-dánom, hosszú szánom-bánom?)

*

Suba a subához, guba a gubához
(majd a fiatalok megismerve megszeretik egymást!?)

*

Jegyespárok
Jegy - eljegyzés - jegygyűű - jegyajándék:
Nyilvános ígéret és vállalás - kihirdetés.
Illetve a jegykendő mint kapcarongy!

*

Művilág - művi, mesterkél
Műkönnyek - krokodilkönnyek
Műláb és műszem(pilla)
Műmosoly és kamu étel-ital

*

Önként dugod a fejed a hurokba?
Önként leszel életfogytig adósrabszolga?

*

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Be lehet-e bizonyítani,
Hogy jószándékból többet ártottak az emberek egymásnak,
Mint előre megfontolt aljas, gonosz, rossz, ártó szándékkal?!

*

La Fontaine: A holló meg a róka

Holló úr ült a fatetőn
Csőrébe sajt volt, jókora,
S kit a jóillat csalt oda,
A róka szólt hízelkedőn:
"Á, jónapot, te drága holló!
Mi szép vagy! nincsen is hozzád hasonló!
Nem tódítok, de hogyha hangod
Olyan, mint rajtad ez a toll, ó
Akkor a madarak között első a rangod."
A holló erre rendkívül örül,
Torkán egy hangot köszörül,
Kitátja csőré, földre hull a sajtja
A róka felveszi és egyre hajtja.
"A hizelgő, akármilyen fajta,
Azokból él, akiknek hízeleg:
Felér a sajttal ez a lecke - vedd."
A holló ámul, pironkodva, végre
Megesküszik, hogy nem megy soha jégre.

Kosztolányi Dezső fordítása.

*

Az élet nem játék -
Nem lehet önként bármikor kiszállni,
Megismételni, újrakezdeni, meg nem történtté tenni?
Az életből csak egy van - a lét a tét. Nincs feltámadás.
A kilőtt szem, a levágott kar, a megtiport szív úgy marad.

*

Az élet nem kívánságműsor

*

Ha szívesen és önzetlenül adnak, fogadd el,
Ha ütnek, fuss el - vagy az a legény, aki állja?

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

*

Akinek nem lehet tanácsot adni,
Annak egyáltalán nem lehet segíteni

*

Szívet cseréljen, aki hazát cserél

*

Minden kezdet nehéz, de egy jó kezdet, fél siker -
Kilendülni a tehetetlenségből, megadni az indító lökést

*

Atavisztikus félelem - vicctelenség:
Nincs bátorsága elsütni egy jó poént,
Nehogy vérig sértsen egy hatalmasságot,
Aki nem tréfásan vághat vissza...

*

Dsida Jenő:
Sírvers

A szabad ég alatt tanyáztam.
Gyermek voltam és karikáztam.
Míg karikám gurult előre,
ránéztem fűre, fára, kőre,
holdfényre, napra, csillagokra,
férfiakra és asszonyokra
s mindenben - legyen új vagy ódon -
elcsodálkoztam szörnyűmódon.
Nem nézve így lábam elébe,
e roppant gödör éjjelébe
zuhantam. - Istenem, ha árva
útfélen fekvő karikára
találsz, kérlek, keress meg engem:
E rút veremből végy ki engem

*

Aki verembe esett,
Az kiabálhat segítségért és megköszönheti azt,
Az türelmetlenkedhet, mint az agresszív kismalac,
Az beránthatja magához a segítő jobbot sorstársnak,

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Az berendezkedhet ott, mintha amúgy így akarta volna
Az várhat csendben, mint a néma gyerek, akinek anyja sem...

*

Egy mindenkiért, mindenki egyért

*

Egy csónakban evezünk,
Együtt sírunk, együtt nevetünk

*

A saját fészkebe piszkolsz?

*

Kígyót melengetni a kebleden

*

Ha előbb mindenkit bezárnak,
Majd feltételelesen szabadlábra bocsátanak,
Akkor mindenki örül, hogy luk van a fenekén,
S nem fog, nem mer morogni, szót emelni semmiért
(vesd össze: kínai örömszerzés)

*

Anyám, az álmok nem hazudnak?

*

Megcsípem magam: nem álmodok?

*

Ha megnőösülsz, megbánod.
Ha nem nőösülsz meg, azt is megbánod...

*

Eklektikus ember
Egymással össze nem egyeztethető eszmék, elvek
Mint egy eklektikus épület -

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Vagy az az emberábra, amikor más-más rajzol részeket,
De nem tudja, mit tett a többi - az egész torzszülemény...

*

Mizantróp

Kiből lesz embergyűlölő?

A szörnyszülöttből, a nyomorékból?

Vagy a magát mindenkinél különbnek gondolóból?

Az embert és az emberiséget megvetőből?

*

Korunk nyájembere - elbirkásodás,

Aki vakon megy a főkolompos után,

S nem lesz fekete bárány -

ha eltéved, visszahajtja a kutya vagy elpusztul...

*

Ady Endre

A KRISZTUSOK MÁRTÍRJA

Vad, nagyszerű rajongást oltott

Az Érnek partja énbelém,

Csupa pogányság volt a lelkem,

Gondtalan vágy és vak remény.

Forgott körültem zagyva módon

Lármával, vadul a világ

És én kerestem egyre-egyre

Valami nagy Harmóniát.

Paraszt Apollónak termettem,

Ki dalos, erős és pogány,

Ki szeretkezve és dalolva

Dől el az élet alkonyán.

Pogány erőtől, daltól, vágytól

A lelkem immár nem buzog,

Megöltek az evangélisták,

Az életbölcsek, krisztusok.

*

Menedékjog és menedékhely régen és ma.

Aki a templomba menekül, az védett személy?

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Éjjeli menedékhely - pl. Gorkij legjobb színműve...

*

Menteni a menthetőt -

Kármentő a kocsmában (ha verekedés van)

*

Mi a büntetés?

Mitől lesz egy hátrányokozás büntetés,

És nem pusztá bántalmazás vagy kifosztás stb.?

Ha a gyereket az apja pofon vágja, akkor az mi?

Az emberrablók megölhetnek, de nem büntethetnek!

*

Amikor nemcsak téged „büntetnek”,

- kitelepítés, internálás, Gulag stb. -

de élő családtagjaidat és utódaidat is
negatív diszkrimináció sújtja

*

A büntetéshez való jog

Versus politikai pszichiátria - osztályidegen

*

A bölcs maga elé néz, a balga vaktában megy

*

Nem lehet kellemesen élni anélkül, hogy
megfontoltan, becsületesen és igazságosan élnénk,
sem megfontolással, becsülettel és igazsággal élni
anélkül, hogy kellemesen élnénk.

Epikurosz

*

Hátamon a zsákom - hátizsákom,

S abban egy kis lakás - mint a csigának.

A nomád vándor szabadsága és a kevés szükséges, ami elég

*

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Hallucináció

Az én fülem cseng - vagy csengetnek?

*

A szórakozott professzor figurája és legendái
(Pl. elfelejt enni vagy máshova megy haza stb.)

*

A fele sem tréfa?

Akkor most pisilünk!

Akkor most kakilunk!

*

Csak a mihaszna szerény?

Maga mire olyan szerény?

Minél többet tudsz, annál szerényebb leszel?

(a nagyobb gömbnek a felülete is növekszik...)

*

A szabadság és hűség paradoxona

*

Nincs olyan gyenge, hogy ne tudna neked sokat ártani -

Hát még a hatalmasok, gazdagok, erősek, a túlerősek stb.

De a legeslegtöbbet te árthatod magadnak -

Utánad is még a szeretteid, barátaid vannak elől a sorban,

(S nem a még oly hatalmas, ravasz, aljas, buta ellenségek!)

*

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

Jövendőlés az első oskoláról a Somogyban

Hát, múzsáknak szentelt

Kies tartomány!

Íly számkivetve volt

Nálad minden tudomány?

Hát csak sertést nevelt-é

Itt a makk s haraszt?

Hát csak kanásznak termett

A somogysági paraszt?

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Istenem!
Senki sem
Vette észbe,
Hogy e részbe
Árva még Somogy!

Hány jó ész lett vaddá,
Hogy nem mívelték?
Hány polgár búnyikká?
Hogy jóba nem nevelték!
Dudva lenne a dudvák
Közt az ananász:
Kanász marad akinek
A nevelője kanász.
Hát már, hogy
A Somogy
-- ly tudatlan,
Formálatlan,
Kié a hiba?

Debrecen és Patak
Messze estenek
Ide, hol a múzsák
Nem is esmértettenek.
Ami kevés pénz bejött,
Két-három póra,
Nagyobb dologra ment el --
Borra avagy disznóra.
A szegény
Pórlegény
Vagy bodnárnak,
Vagy betyárnak,
Vagy zsiványnak állt.

Óh, szomorú sorsa
Egy szép megyének!
Hol a magyar lelkek
Megvetve heverének.
Óh, nem fáj-é a szíve
Minden magyarnak,
Hogy a magyar fiakkal
Gondolni nem akarnak?
De tán jó
Oly idő,
Melyben nekünk
A vidékünk

3. rész

Írta: Jenő

2009. július 30. csütörtök, 15:21 -

Új Hélikon lesz. --